

KS. SŁAWOMIR NOWOSAD
Lublin–Zamość

KRONIKA SEKCJI TEOLOGII MORALNEJ KUL ZA ROK 1995/96

I. Studenci

Na nowy rok akademicki na kurs wyższy przyjęto 10 osób – 5 księży i 5 osób świeckich.

II. Prace dyplomowe

Prace dyplomowe napisały i odpowiednie stopnie uzyskały następujące osoby:

A. Prace doktorskie

1. Ks. mgr Wacław Sopol, kapłan diecezji rzeszowskiej, na wniosek Komisji Rady Wydziału z dn. 26 X 1995 roku, uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Powołanie kapłańskie i zakonne wezwaniem do chrześcijańskiej odnowy moralnej w pismach arcybiskupa Zygmunta Szczęsnego Felińskiego* (Lublin 1995 ss. XVIII+273 – wydruk komput.), napisanej pod kierunkiem ks. prof. dra hab. Andrzeja F. Dziuby na Sekcji Teologii Moralnej KUL. Publiczna obrona pracy odbyła się przed komisją w składzie: ks. prof. dr hab. A. Weiss – przewodniczący, ks. prof. dr hab. P. Góralczyk z ATK i ks. prof. dr hab. F. Greniuk z KUL – recenzenci, przy udziale innych członków tejże komisji.

W pierwszym rozdziale swojej pracy autor omówił wezwanie do służby Bożej w powołaniu kapłańskim i zakonnym. Ukazał specyficzną naturę tego powołania, jego rozpoznanie i wybór. Następnie dokonał analizy nauczania abpa Felińskiego na temat chrześcijańskiej odnowy moralnej jako afirmacji powołania. Ta odnowa ma się realizować na odpowiednich etapach. Zakłada rozwój cnót teologicznych, nabycie cnót przeciwnych grzechom głównym oraz praktykę czynnej miłości bliźniego i nieprzyjaciół. W kolejnym rozdziale autor przedstawił zagrożenia na drodze odnowy moralnej. Mogą one pochodzić ze strony duchowych władz człowieka, a więc rozumu, woli i serca.

Zagrożenia te mają swoje źródło w pożądliwościach, które należy przewycięzać. Poważną przeszkodę na drodze odnowy moralnej stanowią wady, zwłaszcza główne. W ostatnim, czwartym rozdziale swojej pracy ks. Sopol omówił współpracę z Bogiem w procesie odnowy moralnej, jak ją przedstawia abp Feliński. Obejmuje ona czynne współdziałanie z łaską Bożą, praktykę codziennej modlitwy i rozmyślenia oraz życie sakramentalne. Wielką pomocą jest tu nabożeństwo do Najświętszego Serca Jezusa i Matki Bożej.

2. Ks. mgr Jerzy Gocko SDB na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dnia 18 IV 1996 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Życie gospodarczo-społeczne w wybranych posoborowych publikacjach teologiczno-moralnych* (Lublin 1996 ss. 416 – wydruk komput.). Publiczna obrona rozprawy odbyła się przed komisją w składzie: ks. prof. dr hab. A. Weiss – przewodniczący, ks. prof. dr hab. H. Skorowski (ATK) i ks. prof. dr hab. F. Greniuk (KUL) – recenzenci, ks. prof. dr hab. J. Nagórny – promotor oraz przy obecności innych członków tejże komisji.

Jednym z najważniejszych obszarów życia współczesnego człowieka jest niewątpliwie życie gospodarcze. Będąc częścią całościowego powołania człowieka rodzi poważne konsekwencje tak dla poszczególnych jednostek, jak i dla całych społeczeństw. Rozprawa doktorska ks. Gocko jest próbą syntezy propozycji moralności gospodarczej, jakie zostały wypracowane w okresie posoborowym w oparciu o najbardziej znane podręczniki teologii moralnej, monografie specjalistyczne, rozprawy, pozycje słownikowe i encyklopedyczne oraz inne opracowania teologicznomoralne. Punktem wyjścia dla rozważań autora było ukazanie zasadniczych czynników, które wpłynęły na ukształtowanie się istniejących koncepcji moralności gospodarczej, a więc procesu uteologicznienia katolickiej nauki społecznej oraz społecznej reorientacji w uprawianiu katolickiej teologii moralnej. Głównym punktem podjętych w rozprawie analiz było przedstawienie teologiczno-antropologicznych podstaw życia gospodarczo-społecznego. Dalej ukazano moralno-społeczne aspekty działalności gospodarczej, które najpełniej jawią się w następujących czterech obszarach: praca ludzka, własność w kontekście powszechnego przeznaczenia dóbr, integralny rozwój gospodarczy oraz międzynarodowe stosunki gospodarcze. W końcowej części rozprawy autor ukazuje problematykę moralno-społecznych aspektów życia gospodarczego w wymiarze makroekonomicznym, gdzie chodzi zasadniczo o moralną ocenę głównych systemów społeczno-ekonomicznych oraz roli państwa i jego zadań w procesie gospodarczym. Swoją rozprawę autor zakończył ukazaniem nowych wyzwań stojących przed gospodarką rynkową i współczesną ekonomią.

3. O. Tacjan Wójciak OFM na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dn. 22 V 1996 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Ewolucja koncepcji służby zawodowej milicji-policji na podstawie materiałów instruktażowo-szkoleniowych (1970-1994). Studium z zakresu moralności zawodowej* (Lublin 1996 ss. 303 – wydruk komput.). Publiczna obrona rozprawy odbyła się przed komisją w składzie:

ks. prof. dr hab. A. Weiss – przewodniczący, ks. prof. dr hab. P. Góralczyk (ATK) i ks. prof. dr hab. S. Rosik (KUL) – recenzenci, ks. prof. dr hab. J. Nagórny – promotor oraz przy obecności innych członków tejże komisji.

Celem rozprawy było opisanie ewolucji koncepcji służby zawodowej, jaka dokonała się w organach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny (najpierw milicja, potem policja). Rozdział pierwszy przedstawia fundamentalne założenia służby zawodowej, jej koncepcję, polityczne uwarunkowania (zwłaszcza w przypadku Milicji Obywatelskiej), wzorce osobowe itp. W drugiej części zwrócono uwagę na sposób i metody rekrutacji kandydatów do pracy w milicji i policji, które w przypadku tej pierwszej były wyjątkowo silnie poddane indoktrynacji. Trzeci rozdział podejmuje problematykę społecznych aspektów służby w milicji i policji. Podstawowe znaczenie ma tutaj zasada praworządności, która w przypadku politycznej zależności milicji była często łamana, co z kolei zagrażało spokojowi publicznemu. W ostatnim rozdziale autor poświęcił uwagę dylematom moralnym, jakie pojawiają się w związku ze służbą w organach porządkowych, jak i trudnościom towarzyszącym ewolucji koncepcji służby w policji. Te dylematy można ująć w dwie grupy: te dotyczące życia religijnego i rodzinnego oraz te, które obejmują problematykę ściśle zawodową.

4. Ks. mgr Sławomir Mazur, kapłan diecezji drohiczyńskiej, na wniosek Komisji Rady Wydziału Teologii KUL z dn. 25 VI 1996 r. uzyskał doktorat z teologii moralnej na podstawie rozprawy pt. *Kształtowanie postawy chrześcijańskiej w nauczaniu biskupa Zygmunta Łozińskiego* (Lublin 1996 ss. XXVII+203 – mps). Publiczna obrona rozprawy odbyła się przed komisją w składzie: ks. prof. dr hab. M. Rusecki – przewodniczący, ks. prof. dr hab. P. Góralczyk (ATK) i ks. prof. dr hab. S. Rosik (KUL) – recenzenci, ks. prof. dr hab. A. Dziuba – promotor oraz przy obecności innych członków tejże komisji.

Całość omawianej problematyki kształtowania postawy chrześcijańskiej w nauczaniu biskupa Łozińskiego autor rozprawy przedstawił w czterech rozdziałach. Pierwszy rozdział traktuje o tym, co jest fundamentalne w życiu każdego wierzącego. Łoziński dostrzegł w procesie kształtowania postawy chrześcijańskiej niezastąpioną rolę modlitwy i uczestnictwa w sakramentach. Rozdział drugi przedstawia temat wychowania do służby człowiekowi. Owocem właściwie prowadzonego procesu formacyjnego jest czynna miłość bliźniego, otwarta na wszystkich potrzebujących. Następnie autor ukazał poprawne rozumienie miłości Ojczyzny. Problematyka ta została poszerzona o przybliżenie zagadnienia relacji między jednostką a państwem. Ostatni rozdział analizuje temat troski o jedność i rozwój Kościoła. W tym kontekście podkreśla się, że właściwie uformowana postawa moralna powinna charakteryzować się otwarciem na wszystkich chrześcijan.

B. Prace magisterskie

a) Pod kierunkiem ks. dra S. M o j k a:

1. Choroż I. – Rola rodziny w wychowaniu do wiary według biskupa Czesława Kaczmarka (1895-1963).
2. Koberynko T. – Stosunek chrześcijan do służby wojskowej w pismach wybranych współczesnych teologów włoskich.
3. Lewczyk S. – Chrześcijańska miłość bliźniego w pismach kardynała Carla Marii Martiniego.
4. Łazoryk J. – Formacja zakonna studentów w pismach Klemensa Szeptyckiego (1869-1950).
5. Piasecki P. – Formacja sumienia praktycznego w świetle wybranych dokumentów w nauczaniu Jana Pawła II.
6. Polak D. – Koncepcja duchowości kapłańskiej na łamach „Dobrego Pasterza” w latach 1982-1994.
7. Popis P. – Doskonałość chrześcijańska w ujęciu ks. Juliana Młynarczyka (1882-1950).
8. Przyczyna J. – Formacja do dojrzałości chrześcijańskiej w kierownictwie duchowym według Luisa M. Mendizabala.
9. Seneczyn W. – Zaangażowanie społeczne chrześcijanina jako wyraz czynnej miłości w świetle wybranych pism współczesnych teologów włoskich.
10. Seniw W. – Wychowanie moralne w rodzinie według Jurija Pietrowicza Azarowa.
11. Szoldra M. – Teologicznomoralna ocena aktywności sportowej według Waltera Kuchlera.
12. Wronowski R. – Teologia pokoju w pismach Enrico Chiavacciego.

b) Pod kierunkiem ks. dra hab. I. M r o c z k o w s k i e g o:

1. Kostka A. – Ideał i posłannictwo kobiety w świetle wypowiedzi Ojca Józefa Kentenicha.
2. Marzec D. – Kierunki odnowy moralnej narodu w świetle przemówień Jana Pawła II podczas II Kongresu Eucharystycznego w Polsce.
3. Polacková M. – Powołanie i posłannictwo członków Instytutów świeckich w nauczaniu Kościoła w latach 1947-1994.

c) Pod kierunkiem ks. prof. dra hab. J. N a g ó r n e g o:

1. Bastrzyk A. – Ks. Władysław Krześniak – teolog moralista.
2. Bogacz T. – Rola wiary w życiu moralnym chrześcijanina w świetle nauczania Jana Pawła II.

3. Dumański T. – Moralne aspekty odnowy życia społeczno-politycznego w świetle encykliki „Veritatis splendor”
4. Hrydczuk E. – Prawda warunkiem wolności w świetle nauczania Jana Pawła II.
5. Maciołek M. – Moralne aspekty odpowiedzialnego rodzicielstwa w posoborowym nauczaniu Kościoła.
6. Słomka M. – Sytuacja moralna rodziny w świecie współczesnym w świetle „Listu do Rodzin” Ojca świętego Jana Pawła II.
7. Sobczuk P. – Pracowitość a pracodzielność w świetle polskiej posoborowej myśli teologicznej.
8. Stryczula J. – Wolność sumienia a autorytet Urzędu Nauczycielskiego Kościoła w nauczaniu Andreasa Launa.
9. Warchuł G. – Moralne aspekty stałej formacji kapłanów w świetle adhortacji apostoelskiej „Pastores dabo vobis” Jana Pawła II.
10. Wróbel P. – Współczesne zagrożenia pokoju w świetle nauczania Jana Pawła II.
11. Złomańczuk M. – Rola rodziny w budowaniu cywilizacji miłości.
12. Żukowska A. – Moralna ocena transplantacji w świetle polskiej literatury etyczno-medycznej w latach 1967-1994.

d) Pod kierunkiem ks. prof. dra hab. S. R o s i k a:

1. Chrostek K. – Kara śmierci jako problem moralny w posoborowym nauczaniu Kościoła.
2. Laciuga R. – Głoszenie prawdy a niebezpieczeństwo jej fałszowania w świetle polskiej posoborowej literatury teologicznomoralnej.
3. Lis J. – Demokracja jako szansa osobowego rozwoju człowieka w świetle nauczania Jana Pawła II.
4. Wysk E. – Miłość jako czynnik motywacyjny funkcji wychowawczej rodziców w świetle polskiej literatury posoborowej.

e) Pod kierunkiem ks. dra J. W r ó b l a:

1. Caputa M. – Zadania rodziny chrześcijańskiej w kształtowaniu sumienia dzieci w świetle nauczania Jana Pawła II.
2. Grzywna A. – Formacja moralna małżonków w ruchu „Domowy Kościół”
3. Różycka I. – Jana Pawła II teologia nawrócenia według Adhortacji Apostoelskiej „Reconciliatio et paenitentia”

III. Z życia Sekcji

Pracami Sekcji kierował ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny.

Od początku roku akademickiego ks. dr Sławomir Nowosad został powołany na stanowisko adiunkta Katedry Historii Teologii Moralnej. Ks. dr Krzysztof Jeżyna został zatrudniony na stanowisku asystenta Katedry Teologii Moralnej Szczegółowej. Dr Andrzej Derdziuk OFMCap objął pełny etat asystenta Katedry Historii Teologii Moralnej. Pani lic. Katarzyna Nagacz, ks. lic. Marian Pokrywka i ks. lic. Zbigniew Wanat zostali zatrudnieni przy Katedrze Teologii Moralnej Szczegółowej i podjęli zajęcia prowadząc ćwiczenia z teologii moralnej dla studentów kursu zwyczajnego B. Aktualna obsada personalna Sekcji jest następująca:

A. Katedra Historii Teologii Moralnej

Kierownik – ks. prof. dr hab. Franciszek Greniuk
ks. prof. dr hab. Andrzej Dziuba
dr Józef Wróbel SCJ, adiunkt
ks. dr Sławomir Nowosad, adiunkt
Andrzej Derdziuk OFMCap, asystent

B. Katedra Teologii Moralnej Ogólnej

Kierownik – ks. prof. dr hab. Seweryn Rosik
ks. dr hab. Ireneusz Mroczkowski

C. Katedra Teologii Moralnej Szczegółowej

Kierownik – ks. prof. dr hab. Janusz Nagórny
ks. dr Stanisław Mojek, adiunkt
ks. dr Krzysztof Jeżyna, asystent
pani lic. Katarzyna Nagacz, doktorantka
ks. lic. Marian Pokrywka, doktorant
ks. lic. Zbigniew Wanat, doktorant

Pracownicy Sekcji prowadzili wykłady według planu zatwierdzonego przez Radę Wydziału Teologii KUL oraz inne:

- ks. J. Nagórny: „Etyka małżeństwa i rodziny” w Studium Duszpasterstwa Rodzin w Lublinie, „Osoba we wspólnocie” w Studium Filozoficzno-Etycznym KUL;
- ks. A. Dziuba: wykład na kursie licencjacko-doktoranckim w ATK;
- ks. I. Mroczkowski: teologia moralna, spowiednictwo w WSD w Płocku, teologia moralna i etyka w Filii ATK i Kolegium Teologicznym w Płocku, etyka w Wyższej Szkole im. Pawła Włodkowica w Płocku;
- ks. S. Mojek: kierownictwo duchowe w Studium Poradnictwa Psychologicznego i Psychoterapii dla Duchowieństwa przy KUL, kierownictwo duchowe w Studium Teologii Pastoralnej w Spiskiej Kapitulie na Słowacji;

- ks. J. Wróbel: teologia moralna w WSD Księży Sercanów w Stadnikach, etyka lekarska dla Duszpasterstwa Służby Zdrowia w Lublinie;
- ks. S. Nowosad: teologia moralna ogólna i szczegółowa w Studium Theologicum Jerosolymitanum w Jerozolimie (II semestr), teologia moralna ogólna i szczegółowa w Kolegium Teologicznym w Lublinie, teologia moralna szczegółowa w Kolegium Teologicznym w Zamościu;
- o. A. Derdziuk: teologia życia zakonnego w WSD OFM Cap w Lublinie, zasady moralności chrześcijańskiej dla Junioratu Prowincji Warszawskiej OFM Cap w Lublinie;
- ks. K. Jeżyna: teologia moralna szczegółowa w WSD Księży Marianów w Lublinie, teologia moralna w IWKR w Pile, Chełmie i Biłgoraju, etyka zawodowa w Duszpasterstwie Policji w Lublinie;
- ks. M. Pokrywka: teologia moralna szczegółowa w Kolegium Teologicznym w Zamościu.

Ks. J. Nagórny, o. A. Derdziuk i ks. K. Jeżyna prowadzili wykłady radiowe na antenie „Radia Maryja” Ponadto ks. J. Nagórny, ks. I. Mroczkowski i ks. K. Jeżyna prowadzili wykłady na temat wybranych zagadnień moralnych w lokalnych katolickich rozgłośniach radiowych w Lublinie i w Płocku.

W ciągu roku akademickiego ukazały się następujące publikacje książkowe pracowników Sekcji: A. D e r d z i u k – *Grzech w wieku XVII. Nurty w polskiej teologii moralnej* (Lublin 1996); K. J e ż y n a – *Akcja Katolicka w II Rzeczpospolitej* (Lublin 1996); S. N o w o s a d – *Nazwać dobro po imieniu. Sumienie w anglikańskiej teologii moralnej* (Lublin 1996); A. D z i u b a – *Matka Boża z Gwadelupe* (Katowice 1995).

Pracownicy Sekcji opublikowali 50 artykułów naukowych, kilkadziesiąt popularno-naukowych i wygłosili kilkadziesiąt referatów i prelekcji o charakterze naukowym i pastoralnym.

W dniach 28-29 XI 1995 r. Sekcja wraz z Instytutem Jana Pawła II zorganizowała w KUL symposium pt. „W służbie Ewangelii życia” Spośród pracowników Sekcji referaty wygłosili: ks. J. Nagórny: *Między „kulturą śmierci” a „kulturą życia” Wyzwania współczesności*; ks. I. Mroczkowski: *Podstawowe zasady nowej kultury życia*; ks. J. Wróbel: *Życie od Boga i dla Boga*. Ponadto w dyskusji panelowej wzięli udział: ks. S. Rosik i ks. K. Jeżyna (zob. sprawozdanie z symposium w bieżącym numerze RT).

Przez cały rok akademicki Sekcja była współgospodarzem konwersatoriów organizowanych przez Instytut Jana Pawła II KUL. W dniach 27-29 V 1996 r. odbyło się w Tuchowie doroczne spotkanie naukowe Sekcji Polskich Teologów Moralistów. W zjeździe uczestniczyli następujący pracownicy Sekcji: ks. S. Rosik, ks. J. Nagórny, ks. I. Mroczkowski, ks. J. Wróbel, ks. S. Mojek, ks. K. Jeżyna, o. A. Derdziuk, p. K. Nagacz, ks. M. Pokrywka oraz studenci kursu wyższego: ks. J. Gocko, ks. A. Olczyk i ks. R. Kość. W ramach zjazdu odbyło się symposium naukowe w związku z jubileuszem 300-lecia urodzin św. Alfonsa M. de Liguori, patrona moralistów, pt.: „Sumienie wyznacznikiem ludzkiej moralności w nauce św. Alfonsa na tle współczesnych tendencji teologicznych” Sekcja Polskich Teologów Moralistów wybrała też nowego przewodniczącego.

Szefem polskich moralistów został ks. prof. dr hab. J. Nagórny, a na sekretarza wybrano dra A. Derdziuka OFMCap (zob. sprawozdanie w bieżącym numerze RT).

Zwyczajem lat ubiegłych Sekcja organizowała w każdym miesiącu otwarte spotkania pracowników i studentów Sekcji. Podczas tych spotkań odbywały się dyskusje nad przebiegiem prac nad rozprawami doktorskimi poszczególnych studentów, jak też omawiano ważne, bieżące zagadnienia naukowe i organizacyjne. 29 stycznia w gmachu zamojskiego Seminarium Duchownego odbyło się całodzienne spotkanie naukowe pracowników Sekcji poświęcone dalszym pracom nad przygotowywanym przez Sekcję podręcznikiem do teologii moralnej.

W sierpniu i wrześniu 1995 r. ks. S. Nowosad przebywał na stypendium naukowym „Oxford Colleges Hospitality Scheme for East European Scholars” w Christ Church w Uniwersytecie Oksfordzkim, gdzie kontynuował swoje studia nad moralnością angielską. Ks. Nowosad wziął udział w dorocznym spotkaniu naukowym moralistów angielskich, które odbyło się w Wycliff Hall w Oksfordzie w dniach 14-15 IX 1995 r.

10 VI 1996 r. odbyły się egzaminy licencjackie dla studentów drugiego roku kursu wyższego. Egzamin zdali i tytuł licencjata otrzymali: pan R. Balak, pani M. Chmiel, pan R. Ficek, pan I. Gnutek, ks. J. Jęczeń, ks. S. Józwiak, o. A. Kowalski, ks. K. Kwiatkowski, pani J. Miśkiewicz, ks. P. Sobuś i pani M. Stopikowska.

Pracownicy Sekcji przygotowali materiały do opublikowania w „Rocznikach Teologicznych” (z. 3: Teologia moralna) na rok 1997.